

INDUSTRIA ALIMENTARĂ ȘI A BĂUTURILOR – REPER STRATEGIC ÎN ORICE PROGRAM ANTICRIZĂ AL ROMÂNIEI

PROF. DR. CEZAR MEREUȚĂ,
vicepreședinte al Centrului Român
de Modelare Economică

Ținta demersului pe care-l prezentăm în cele ce urmează îl constituie încercarea de a demonstra oportunitatea abordării strategice unitare a agriculturii și industriei alimentare și a băuturilor în cadrul oricăror programe anticriză și/sau de modernizare a României.

LIDER AUTORITAR AL INDUSTRIEI PRELUCRĂTOARE

Industria alimentară și a băuturilor constituie prima specializare a României, fiind liderul autoritar al industriei prelucrătoare românești.

În fiecare an al perioadei 2002-2006, industria alimentară și a băuturilor a avut o pondere mai mare de 25% din valoarea adăugată brută a industriei prelucrătoare.

Este important de subliniat faptul că, din perspectiva contribuției acestei ramuri la formarea produsului intern brut al României, aceasta este de peste 2 ori mai mare decât a industriei energiei electrice și termice, gaze și apă!

SITUAȚIE PARADOXALĂ

În raport cu importanța ramurii și a potențialului agriculturii românești, anali-

za atentă a performanțelor economice ale industriei alimentare și a băuturilor evidențiază o situație paradoxală.

Cea mai importantă ramură a industriei prelucrătoare românești are o pondere în exporturile României mai mică de 1,5% și un grad de acoperire a importurilor prin exporturi de circa 18%.

Industria alimentară și a băuturilor are exporturi semnificativ mai reduse decât ale agriculturii. Procesarea produselor agriculturii constituie unul dintre cele mai importante puncte slabe ale economiei românești.

Se ajunge astfel în situația în care ramura cu cea mai mare specializare a industriei prelucrătoare românești are o pondere de circa 1,2-1,4% din totalul exporturilor și determină un deficit al balanței comerciale de circa 1,9 miliarde de euro în anul 2007, reprezentând 8,66% din totalul deficitului României de 21,78 miliarde de euro.

Tabelul 1

Ponderea valorii adăugate brute a industriei alimentare și a băuturilor din cea a industriei prelucrătoare, %		
Anul	Valoarea adăugată brută	Ponderea valorii adăugate brute din cea a industriei prelucrătoare, %
2002	9.708,1	29,04
2003	11.908,8	29,47
2004	14.968,0	28,75
2005	17.306,8	28,26
2006	19.659,3	27,15

Sursa: Anuarul statistic al României 2008

Tabelul 2

Contribuția industriei alimentare și a băuturilor la formarea PIB, %		
Anul	Ponderea industriei alimentare și a băuturilor din PIB, %	Ponderea industriei energiei electrice și termice, gaze și apă din PIB, %
2002	6,69	3,25
2003	6,03	2,85
2004	6,05	2,54
2005	5,99	2,32
2006	5,70	2,15

Sursa: Anuarul statistic al României 2008

“**ABORDAREA STRATEGICĂ SIMULTANĂ A AGRICULTURII ȘI A INDUSTRIEI ALIMENTARE ȘI A BĂUTURILOR CONSTITUIE UNA DIN PRINCIPALELE CĂI DE DEZVOLTARE A ÎNTREPRINDERILOR MICI ȘI MIJLOCII ȘI DE IEȘIRE A POPULAȚIEI RURALE DIN STATUTUL DE AUTOCONSUM.**”

industria alimentară și a băuturilor, România ocupă un loc printre ultimele 3, atât la ponderea în totalul exporturilor, cât și la cea a gradului de acoperire a importurilor prin exporturi.

Pentru a avea o imagine mai detaliată a performanței ramurii analizate, vom prezenta în tabelul 5 ponderea exporturilor și gradele de acoperire a importurilor prin exporturi la nivel de subramură (grupe CAEN).

“**CREDEM CĂ SINTEZA PREZENTATĂ CONSTITUIE UN ARGUMENT SUFICIENT PENTRU CA GUVERNUL SĂ CONSIDERE PROBLEMA AGRICULTURII ȘI A INDUSTRIEI ALIMENTARE ȘI A BĂUTURILOR CA PUNCT NODAL AL STRATEGIEI ANTICRIZĂ ȘI DE DEZVOLTARE A ROMÂNIEI.**”

Observăm și tendința de scădere a nivelului de competitivitate a industriei alimentare și a băuturilor, concretizată prin reducerea gradului de acoperire a importurilor prin exporturi de la 20,41% în anul 2005 la 17,79% în anul 2007.

ROMÂNIA PRINTRE ULTIMELE 3 ȚĂRI

De altfel, analiza comparativă cu țările Uniunii Europene confirmă necesitatea unei schimbări calitative de atitudine strategică față de agricultură și industria alimentară și a băuturilor, judecate împreună. **Dintre cele 14 țări ale Uniunii Europene care au ca primă specializare**

CARE SUNT PUNCTELE SLABE?

Principalele puncte slabe identificate din analiza datelor sunt:

- Ținând seama de ponderea în exporturile industriei prelucrătoare, nivelurile critice ale gradelor de acoperire a importurilor prin exporturi le au, în ordinea subramurii: 159 – Fabricarea băuturilor
155 – Fabricarea produselor lactate
151 – Producția, prelucrarea și conservarea cărnii
- Îngrijorează scăderea severă a gradului de acoperire a importurilor prin exporturi a subramurii 155 – Fabricarea produselor lactate de la 44,73% în 2005 la 13,11% în 2007.
- Tendința de scădere a ponderii exportului și a gradului de acoperire a importurilor prin exporturi a subramurii 154 – Fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale
- Tendința de scădere a ponderii exportului și a gradului de acoperire a importurilor prin exporturi a subramurii 153 – Prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor

Tabelul 3

Exporturile și gradele de acoperire ale importurilor prin exporturi, ale agriculturii și ale industriei alimentare și a băuturilor, %							
Nr. crt.	Denumire	Exporturi, mil. EUR			Gradele de acoperire a importurilor prin exporturi, %		
		2005	2006	2007	2005	2006	2007
1	Agricultură, vânătoare, silvicultură	414	567	638	87,55	100,89	59,57
2	Industria alimentară și a băuturilor	290	322	408	20,41	18,44	17,79

Sursa: Anuarul statistic al României 2008

“
**PROCESAREA
 PRODUSELOR
 AGRICULTURII
 CONSTITUIE UNUL
 DIN CELE MAI
 IMPORTANTE
 PUNCTE SLABE ALE
 ECONOMIEI
 ROMÂNEȘTI.**”

Tabelul 4

Deficitele/excedentele balanței comerciale pentru agricultură, industria alimentară și a băuturilor în România în perioada 2005-2007			
Denumire	Valoarea deficitului (-) sau excedentului (+), mil. EUR		
	2005	2006	2007
Agricultură, vânătoare, silvicultură	-61	+5	-433
Industria alimentară și a băuturilor	-1.131	-1.424	-1.886
România – bunuri industriale	-10.343	-14.896	-21.783

Sursa: Anuarul statistic al României 2008

CREȘTERE - ȘOC A PROCESĂRII

Credem că sinteza prezentată constituie un argument suficient pentru ca Guvernul să considere problema agriculturii și a industriei alimentare și a băuturilor ca punct nodal al strategiei anticriză și de dezvoltare a României.

În opinia noastră, strategia agriculturii și industriei alimentare a băuturilor trebuie elaborată de o singură autoritate – Ministerul Agriculturii, care, pe lângă alte măsuri specifice, să aibă în vedere o creștere – șoc pe termen mediu a capacității de procesare a produselor agricole în condiții de calitate corespunzătoare normelor Uniunii Europene.

În acest scop ar putea fi utilizate fondurile structurale pentru crearea de întreprinderi mici și mijlocii în mediul rural.

Analizele noastre au identificat pentru anii 2005-2007 un multiplu de 4-5 între densitatea IMM-urilor (număr de întreprinderi/1.000 locuitori) în mediul urban

și cel rural. Abordarea strategică simultană a agriculturii și a industriei alimentare și a băuturilor constituie una din principalele

căi de dezvoltare a întreprinderilor mici și mijlocii și de ieșire a populației rurale din statutul de autoconsum.

Tabel 5

Ponderea exporturilor și gradele de acoperire a importurilor prin exporturi pentru subramurile industriei alimentare și a băuturilor, pentru perioada 2005-2007								
Nr. crt.	Cod CAEN	Denumire CAEN	Ponderea exporturilor, %			Gradele de acoperire a importurilor prin exporturi, %		
			2005	2006	2007	2005	2006	2007
1	151	Producția, prelucrarea și conservarea cărnii	17,90	20,41	21,00	9,52	11,59	14,09
2	152	Prelucrarea și conservarea peștelui și a producției din pește	0,66	0,92	0,82	2,46	3,09	3,52
3	153	Prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor	17,79	12,36	12,34	52,13	29,03	27,06
4	154	Fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale	29,17	21,97	24,04	108,58	78,58	49,72
5	155	Fabricarea produselor lactate	5,69	4,98	4,47	44,73	31,74	13,11
6	156	Fabricarea produselor de morărit, a amidonului și a produselor din amidon	1,58	1,68	2,10	9,81	7,71	10,50
7	157	Fabricarea produselor pentru hrana animalelor	0,04	0,03	0,25	0,22	0,15	1,15
8	158	Fabricarea altor produse alimentare	17,48	26,07	21,56	12,57	15,85	12,79
9	159	Fabricarea băuturilor	9,69	11,58	13,42	37,31	28,10	26,13
	15	Industria alimentară și a băuturilor – total	100,00	100,00	100,00	20,41	18,44	17,79

Sursa: Institutul Național de Statistică și prelucrările autorului